

Slovenski dom

Štev. 57.

V Ljubljani, petek 10. marca 1939.

Leto IV

Prva slovaška avtonomna vlada - odstavljena

Predsednik republike dr. Hacha je ponoči odstavil štiri slovaške ministre, ker se niso dosti odločno upirali pretirani propagandi

Praga, 10. marca o. Predsednik republike dr. Hacha je ponoči podpisal odlok, s katerim je prva slovaška avtonomna vlada odstavljena. Poslov so bili razrešeni predsednik slovaške vlade dr. Tiso, ministri Durčanski, Vančur in Pronocki. Z drugim odlokom je predsednik republike imenoval za novega predsednika slovaške vlade dosedanjega podpredsednika zbornice ter prosvetnega ministra Sivaka ter mu začasno izročil tudi posle ostalih ministrstev, razen finančnega. Finančni minister je ostal še naprej inž. Teplansky. Te spremembe niso v ničemer prizadele osrednje vlade, v kateri je minister za Slovaško še nadalje ostal

dr. Sidor, ki je hkratu podpredsednik slovaške avtonomne vlade.

Uradno poročilo o tem nenadnem odloku, ki utegne izzvati hude posledice za državo, pravi, da so ti sklepi bili potrebni zaradi delovanja nekaterih slovaških politikov. Ti so med slovaškimi množicami začeli baje z veliko agitacijo za razbitje češkoslovaške državne enotnosti. Bivša avtonomna slovaška vlada se je pregrešila s tem, da se tej agitaciji ni uprla, kakor so to pričakovali v Pragi.

S slovaške strani poročajo, da je slovaška javnost ta nenadni ukrep predsednika republike sprejela z začudenjem, saj je vlada pod predsedstvom dr. Tisa še na eni svojih zad-

njih sej slovesno izjavila, da so Slovaki po doseženi avtonomiji docela zadovoljni in hočejo živeti s Čehi v državni skupnosti. S tem je bivša vlada dovolj obsodila vsakogar, ki je morda zastopal drugačno stališče, kakor je to delal propagandni voditelj Hlinkove garde Mab. Zato se je treba bati, da bo ta ukrep vzbudil nevarno razburjenje zlasti med slovaško mladino, ki je vsa organizirana v Hlinkovi gardi.

Bratislava, 10. marca. AA. DNB.: Hlinkova garda je eklenila, da ustanovi letalski oddelek. Vaje pilotov Hlinkove garde se bodo začele v kratkem v Bratislavi in Pištjanu.

Vesti 10. marca

Nemško časopisje hudo napada angleškega vojne- ga ministra Hora Belisha zaradi bojevitega govora, ki ga je imel pred dvema dnevoma v londonski poslanski zbornici.

Francoske oblasti v Tunisu so razorožile vseh 11 španskih bojnih ladij. Posadka bo morala v kratkem odločiti ali pojde v nacionalno Španijo ali pa koncentracijske taborne.

Iz Cartagene je včeraj pobegnila rdeča podmornica »C-2« in priplula v Palmo na Majorci, kjer se je posadka stavila na razpolago nacionalnim oblastem.

Po mesecu dni pogajanj sta Brazilija in Združene države sklenili pomemben politični in gospodarski sporazum, ki zagotavlja Braziliji vso podporo Združenim državam proti gospodarskemu ter političnemu pritisku Nemčije in Japonske.

Pogajanja glede skupne obrambe se bodo začela te dni med avstralsko vlado in med vlado Nove Zelandije.

Zastopstvo bivših nemških bojnikov je odpotovalo v Pariz, kjer bodo v nedeljo velike spominke svečanosti na čast žrtvam iz svetovne vojne. Nemško odposlanstvo vodi vojvoda Koburški, tretji sin bivšega nemškega cesarja.

Poljsko-češkoslovaška pogajanja za ureditev raznih važnih finančnih vprašanj so se začela danes v Varšavi.

Holandska vlada bo v kratkem začela utrjevati mejo proti Nemčiji in pa nekatere obalne predele.

Namesničeni 13 velikih hotelov v ameriški prestolnici Washingtonu so začeli stavkati, ker lastniki hotelov ne marajo priznati njihove strokovne organizacije.

Španska nacionalna vlada je včeraj imela dolgo sejo, na kateri so razpravljali o začetku naskoka na Madrid.

Denar kitajske narodne vlade je po japonskem sklepu odsej neveljaven in ga ne sme nihče več hraniti. Kdor se bo pregrešil proti temu določilu, mu bodo zaplenili vso imovino.

V Bukarešti je dopotovalo posebno nemško trgovsko odposlanstvo pod vodstvom ministrskega direktorja Wohlfata. Namen odposlanstva je, pridobiti Romunijo za to, da bi Nemčiji v zameno za stroje odstopila vse žito, koruzo in petrolej iz novih vrelcev in sicer za bodoča štiri leta. Dalje zahtevajo Nemci, da naj za vsa ta štiri leta določijo tudi uradni tečaj nemške marke z ozirom na romunski lej.

Ameriški poslanik v rdeči Španiji je dopotoval v New York in bo pričel predsedniku Rooseveltu o stanju v Španiji ter mu svetoval, naj Amerika čimprej prizna nacionalno državo.

Več tisoč Arabcev v Palestini se je ponudilo angleškim oblastem za vzdrževanje reda, če bi Judje začeli z atentati, kakor so zagrozili pred nekaj dnevi, ko se je zvedelo, da je pokopana misel o kaki judovski samostojni državi v Palestini.

Danes se je v Versailles začela razprava proti roparskemu morilec Weidmannu, ki ima na vesti šest umorov. Za razpravo vlada po vsej Franciji ogromno zanimanje.

Prva naloga francoskega poslanika v Burgosu, maršala Petaina bo, da se bo z nacionalnimi oblastmi sporazumel o vrnitvi španskega vojne- ga brodograd, ki je pred nekaj dnevi pobegnilo iz Cartagene v Bizerto. Dalje bo moral urediti vse potrebno glede vrnitve 30 trgovskih ladij, ki so jih rdeči odveli v razne francoske luke.

O včerajšnjem govoru našega zunanjega ministra, Cincara-Markoviča pred našo skupščino, danes pozorno piše londonski tisk in poudarja v njem odstavke, ki govorijo o Angliji in njenem prizadevanju za mir.

Zena angleškega trgovskega ministra Stanleja je dopotovala v Belgrad in bo imela več kulturnih ter gospodarskih propagandnih predavanj.

Iz Pariza so izgnali špansko komunistično poslanko Pasionario, ter pobeglega poveljnika mednarodnih brigad Listerja in sicer po nedavnem sklepu vlade, da ne sme v Parizu prebivati noben španski begunec.

Vsi tučci, ki bi radi dobili francosko državljanstvo, naj najprej zadostne francoski vojaški dolžnosti, tako se glasi zahteva, ki so jo vladi izročili nekateri francoski poslanci.

Vojaško vstajo so hoteli uprizoriti v Iraku nekateri častniki s polkovnikom Hikmatom Solimanom na čelu. Vsi so bili postavljeni pred vojno sodišče.

Šport v zadnji minuti

Slovenca je premagal. Alu Hostaku se je v Seattleju postavil po robu Johnny Erjavec (njegov ime je zapisano popolnoma dobesedno slovensko). Toda Alu Hostaku Erjavec ni bil kos. Hostak ga je premagal s k. o.

Dve plavalci proti dvema plavalcema — v Parizu! V Parizu bodo imeli izredno senzacijo. V plavalnem stadionu Edouard Pailleron se bo pomerila v plavanju na 400 m prosto slovit dan- ska plavalka Raguhiid Hveger s francoskim plavalcem Rolandom Pallardom, v plavanju na 400 m prsno pa dan- ska plavalka Inge Sörensen s francoskim Jacquesom Cartonnetom. Nekaj podatkov: Raguhiid Hveger je študentka v Kopenhagenu. Rojena je bila leta 1920. Ima trideset svetovnih rekordov v prostem plavanju. Njen najboljši čas v plavanju na 400 m prosto je 5 min. 6 sek.

V Superbagnères bi bil moral biti smučki tek na 50 km. Prireditelji pa so odredili progo za 33 km. Proti vsemu pričakovanju je postal francoski prvak za leto 1939. Jacomin, ki je za 33 km porabil 2 uri 23 minut in 75 sekund. Drugi je bil Gindre 2,26.20. Tretji Arnaud 2, 26, 47. Četrti Benoit-Lizon 2,32,11.

V pariški šestdesetni kolesarski dirki vodila trenutno Ignat-Lapebie s 68 točkami. Na drugem mestu sta Wals-Pellenaer s 63 točkami, na tretjem Gerard-Goujon. Zanimivo je, da je tokrat to šestdesetno kolesarsko dirko otvoril znani filmski igralec Harry Baur.

Nova fašistovska zbornica imenovana

Rim, 10. marca. o. Vsi današnji italijanski listi prinašajo na prvem mestu članek o novi fašistovski korporacijski zbornici, ki je bila imenovana včeraj.

Nova korporacijska zbornica se sestane dne 23. marca. Skupščina bo štela 648 predstavnikov. Svetnike korporativne skupščine imenuje minister za korporacije z list, ki mu jih predložijo edine korporacije. Predsednik in podpredsednik korporativne skupščine bosta imenovana s kraljevim ukazom.

V novi fašistični korporativni skupščini bodo vsi ministri, državni podtajniki, predsedniki deset novih stanovskih zvez, predsedniki in podpredsedniki 22 korporacij ter člani velikega fašističnega sveta. Prvi na listi svetnikov je tajnik fašistične stranke minister Starace. Njemu sledijo člani vodstva stranke ter 97 inšpektorjev fašistične stranke. Med svetniki se nahajajo tudi trije predstavniki inozemskih fašističnih organizacij ter predstavniki vojnih invalidov ter bivših bojnikov.

Povečanje delavskih plač v Italiji

Rim, 10. marca. m. Na včerajšnji seji osrednjega korporativnega kabineta je minister za korporacije podal poročilo o povečanju delavskih plač. Povečanje plač bo deležnih od 23. marca dalje sedem milijonov delavcev. Plače so povečane poljedelskim delavcem za 8%, industrijskim za 10%, trgovskim za 6%, delavcem v bančnih strokah in pri zavarovalnih pa od 6 do 7%.

Daruj za osrednji slovenski prosvetni dom v Ljubljani!

Sv. oče Pij XII. bo v kratkem sklical vesoljni cerkveni zbor?

London, 9. marca. »Daily Mail« poroča iz Vatikana, da namerava sv. oče Pij XII. v kratkem sklicati v Rim vesoljni cerkveni zbor, ki naj bi proučil vsa duhovna in druga vprašanja, katera danes zanimajo in zadevajo Cerkev in ves katoliški svet. Sklicanje takega cerkvenega zbora je potrebno tudi po mnenju večine kardinalov, ki so to željo izrazili ob volitvah novega papeža. Po poročilu angleškega lista bi se vesoljni cerkvenega zbora udeležili vsi kardinali, vsi škofje ter 13.000 duhovnikov-prelatov in cerkvenih učenikov z vsega sveta. Seje cerkvenega zbora bi bile v baziliki sv. Petra. Zadnji katoliški cerkveni zbor je bil leta 1870., na katerem je velik del razprav veljal razglasitvi o papeževi nesmotljivosti.

Vatikan, 9. marca. o. Prefekt apostolskih ceremonij je včeraj izdal navodila za nedeljsko kronanje sv. očeta. Navodila določajo, da bodo kardinali, škofje, prelati in drugi cerkveni dostojanstveniki, ki se bodo slovesnosti udeležili, nosili slavnostno obleko kljub postnemu času. Kardinali se bodo za kronanje zbrali v dvorani Parlamentov, kjer bodo čakali papeža. Škofje asistentje bodo zbrani v tako imenovanem Museo Lapidario, drugi škofje pa v Pavlinski ter Sikstinski kapeli. Zatem se bo izvršil spre- vod, ki bo spremljal papeža v vežo Petrove bazilike, kjer bo sv. oče sprejel zaoblubo vatikanskega kapitlja in duhovščine.

Ko bo sv. oče prišel v Cerkev, se bo najprej poklonil pred Najsvetejšim v kapeli Sv. Trojice, nato pa bo odšel v Gregorijansko kapelo, kjer bo postavljen zanj prestol. Tam mu bodo prišli kardinali poljubiti roko, škofje pa nogo. Za tem bo dal slovesni blagoslov.

Iz Gregorijanske kapele bodo papeža na nosilnici nesli do oltarja, kjer bo imel mašo. Po maši bodo sv. očeta nesli v ložo na pročelju bazilike sv. Petra, od koder je takoj po izvolitvi podelil svoj prvi blagoslov. Tam bo sv. oče slovesno kronan.

Kronanjskim obredom bo prisostvovalo 50.000 ljudi v baziliki, 300.000 pa na trgu Sv. Petra. Na koncu slovesnosti bo sv. oče podelil z balkona svoj apostolski blagoslov.

Za vstopnice k tej slovesnosti je prosilo nad 300.000 ljudi, dobiti jih je pa moglo samo 50.000, ki so bile že vse oddane pred nekaj dnevi.

Zunanji minister Cincara-Markovič govori o naši zunanji politiki:

Prijateljstvo s sosedi, sodelovanje z Anglijo in Francijo - vse za ohrenitev miru

Belgrad, 10. marca. Zunanji minister dr. Cincara Markovič je včeraj na proračunski razpravi skupščine govoril lepo in izčrpno o naši zunanji politiki. V govoru je dejal med drugim:

»Naša država je svoje politično zdravje do- kazala ob lanskim septembrskim dogodkih, ki so njen mednarodni ugled še okrepili. Jugoslavija je bila med redkimi evropskimi državami, ki so te dogodke prebile brez vznemirjenja in brez izdatkov. Mir je bil in bo glavno geslo naše zunanje politike. Münchenski sporazum predstavlja uspeh združenega napora vodilnih evropskih državnikov, da bi se svet izognil vojni. V Münchenu je zmaga ideja miru. Češkoslovaška, ki je bila pri tem najbolj prizadeta, si danes že ustvarja novo življenje, mi njen razvoj spremljamo z dobrimi željami in simpatijami.

Jugoslavija bo splošnemu miru prispevala s tem, da bo odstranila vzroke za spore na naših mejah in v naši bližini. Temu namenu služi naše sodelovanje v Balkanski zvezi, v okviru katere Jugoslavija goji prijateljske odnose z Romunijo, Grčijo in Turčijo. To sodelovanje se bo nadaljevalo v bodoče prav tako uspešno. Dokaz za to je zadnji sestanek Balkanske zveze v Bukarešti.

Sodelovanje med Jugoslavijo in Bolgarijo, osnovano na paktu o večnem prijateljstvu, se lepo razvija kakor to zahtevajo bratska čustva in pa koristi obeh držav.

Ena glavnih težav sedanje vlade je, da ohrani in utrdi staro prijateljstvo med Francijo in Jugoslavijo, ki bo dobilo izpopolnitve v tesnejših gospodarskih in političnih zvezah. Prav tako močne prijateljske zveze vzdržuje Jugoslavija z Anglijo. Prijateljstvo z Anglijo je prišlo do izraza ob nedavnem obisku kneza namestnika Pavla in kneginje Olge v Londonu, ko sta bila gosta angleške kraljeve dvojice. Naša država s priznanjem spremlja vsa prizadevanja Anglije za sploš-

no pomiritev sveta in ji želi pri tem popolnega uspeha.

»Naša država je svoje politično zdravje do- njo je eno važnih načel v naši zunanji politiki.

Naša država je z velikim priznanjem sprejela lepe besede nemškega kancelerja v zadnjem njegovem govoru. Iskreno prijateljstvo da te velike sosedne, vedno živahnejši in tesnejši politični ter gospodarski odnosi so poročstvo za še ugodnejše razmerje med nami in Nemčijo.

Tudi z našo drugo veliko sosedo, z Italijo, živimo v popolnem prijateljstvu v smislu belgraj- skih dogovorov. To prijateljstvo nam narekujejo skupne koristi in želja po miru na Jadranu. Naše dobro razmerje z Italijo je dobilo poudarka v ob- isku predsednika italijanske vlade Musolinija na naše ozemlje lani v septembru in v zadnjem obis- ku zunanjega ministra Ciana pri nas. Novo raz- merje med nami in med Italijo je velikega pomena za splošni mir v tem delu Evrope, mir na Jadranu bo cilj, ki mu bo naša država tudi v bodoče po- svečevala vso pozornost, ker je prepričana, da bo iz dogovorov med Italijo in Jugoslavijo zraslo stalno in trdno prijateljstvo med obema državama.

Naše razmerje z Madžarsko se razvija v duhu dobre sosedstva. Prične zveze imamo s Poljsko in jih bomo še razvili in prav tako z drugimi drža- vami.

Spremembo položaja v Španiji je od nas za- htevala nove odločitve. Zaradi neposrednih koristi in zaradi političnega položaja je naša vlada skle- nila pravno priznati nacionalno Španijo, s katero bo vzdrževala prijateljske zveze in kateri želi, da bi se čimprej pomirila in okrepila.

Naša bodoča zunanja politika bo v službi mla- dega kralja pod vodstvom kneza namestnika Pavla in naslonjena na našo hrabro vojsko, hodila po po- tih, ki eo se izkazala kot najbolj koristna zanj.

Krvava zmeda v Madridu še traja

Pariz, 9. marca. o. Po zadnjih poročilih iz Madrida zmeda tam še vedno traja in je prišlo včeraj do novih bojov med Miajevimi četami in med tistimi komunisti, ki se niso hoteli vdati. Boji povzročajo vedno večji strah med prebival- stvom, ki si želi samo, da bi čimprej prišla na- cionalistična vojska in jih rešila tega pekla.

Polkovnik Casado je imel po radiu govor, v katerem je dejal, da je svet narodne obrambe zelo blagohotno ravnal s tistimi, ki ustvarjajo ne- red. Ker pa ni mogoče ohraniti več tako stališče do tistih, ki stalno izzivajo in ustvarjajo med mad- ridskim prebivalstvom nered, bo svet narodne obrambe začel strogo postopati proti komunistom. V najkrajšem času bo v Madridu vzpostavljen red, ker je začel svet narodne obrambe delovati zelo odločno.

Po ukazu sveta narodne obrambe so čete, ki so se priključile novi vladi krenile ponoči proti Canalejasu, kjer so močne čete komunistov. Ko-

munistične čete so krenile iz El Prada, ki leži 25 km od Madrida, proti Madridu. Prispele so do predmestja brez vsakega odpora, ker so se vladne čete hotelo izogniti prelivanju krvi. Vlada je do- bila ojačenja iz okolice Almade de Csuna. Včeraj so komunistične patrle stalno krožile po Madridu.

Po poročilih, ki so prispela davi v Pariz, je trajalo zatiranje v Madridu v zvezi s poskusom polkovnika Ortega, da se sklene s komunisti pre- mirje, samo kratek čas. Topovi in strojne puške so kmalu začele spet pokati sredi Madrida na trgu Cibebe in na trgu Neodvisnosti, kjer se nahaja francosko poslanstvo. Po poslednjih vestih imajo komunisti v oblasti zelo važne položaje. Brigada polkovnika Casada maršira proti Canelejasu, ki so ga zasedli komunisti. Nacionalistična letala po- gosto letijo nad Madridom.

Ob 23.30 je v glavni štab sveta narodne obrambe objavil, da se je vodstvo pokreta proti svetu narodne obrambe predalo četam sveta, ki so ob tej priliki ujele 1400 mož.

Proračun notranjega ministrstva pred skupščino

Belgrad, 9. marca. m. V poslanski zbornici se je včeraj nadaljevala podrobna razprava o prera- čunskih predlogih za zunanje, trgovinsko ministr- stvo ter za ministrstvo za gozdove in rudnike. Raz- prava o preračunu za trgovinsko ministrstvo je trajala do pol 12 zvečer. Od Slovencev so na njej govorili poslanci Golia, Bajlec in dr. Koc. Ob pol 12 je bil proračun za to ministrstvo sprejet ter je skupščina prešla na naslednjo točko dne- vnega reda, na razpravo o proračunskem predlogu ministrstva za gozdove in rudnike. Daljše poročilo k temu je podal resorni minister Ljubomir Pan- tič, nato pa je bila daljša debata, v katero je po- seglo več govornikov, od slovenskih poslancev gg. Gajšek in Mirko Bitenc. V jutranjih urah je bil sprejet tudi proračun ministrstva za gozdove in rudnike.

Na današnji seji, ki se je začela ob 10, bo predsednik vlade in notranji minister Dragiša Cvetković ob razpravi o proračunskem predlogu za notranje ministrstvo podal obširno poročilo o vseh notranjih političnih vprašanjih.

Poslanska zbornica bo, kakor se zdi, danes in jutri končala podrobno razpravo o proračunskih predlogih za posamezna ministrstva. Na jutrišnji seji bo preučila predložene dodatke k finančnemu

zakonu ter bo nato narodna skupščina o tem raz- pravljala na seji v ponedeljek. Končno glasova- nje bo v skupščini najbrže v ponedeljek, ali pa najkasneje v torek.

Šahovski boj v Rigi

Po petem kolu mednarodnega šahovskega tur- nirja v letonskem kopališču Kemeriji pri Rigi, so igralci stali začasno takole:

Stahlberg (Švedska) 4 in pol, Szabo (Madžar- ska) 4, Flohr (Češkoslovaška) 3 in pol, B6ök (Fin- ska) 3 in pol, Mikenas (Litva) 3 (1), Mengoils 3, Faigin 2 in pol (1), Dreiberger 2 in pol, Apšenieks (Letonka) 2, Bogoljubov (Nemčija) 1 in pol (1), Kahlens 1 in pol (1), Hasenfuss, Solmanis 1 in pol, Petrov, Ozols 1 in pol (1), in Bezručko pol točke.

Beg rdečih španskih političnih in vojaških vodi- teljev dokazuje, da še vedno verujejo v svojo zmago in da so pripravljeni boriti se zanjo do konca, piše glasilo francoskih komunistov »Humanité« ob prihodu Negrina in njegovih v Francijo...

Celje zahteva uvrstitev v I. druginjski razred

Z zborovanjem Združenja trgovcev za mesto Celje

Celje, 9. marca 1939.

V dvorani Narodnega doma je bila danes ob 7 zvečer redna skupščina Združenja trgovcev za mesto Celje. Predsednik Združenja g. Rudolf Stermecki je po uvodnih pozdravih v uvodu nato poročal o gospodarskem položaju. Hmeljska trgovina se je slabo zaključila, ker se je letos pridelalo komaj 50% hmelja, cene pa so bile razmeroma nizke. V bližnjih krajih se je pojavila živinska bolezen, v krajih Bizelj, Sv. Peter, Podčetrtek, ki tudi teži v Celje, pa je toča vse potolkla. Živiljske potrebe so v cenah poskočile, uradniške plače so ostale na isti višini in so sploh najnižje izmed vseh držav, zaradi česar kupna moč vedno bolj pada. Tudi devize so poskočile kar za 20%, posledica tega je bila, da so se cene dvignile, posebno pri tekstilijah in kolonialnem blagu, ki se mora uvažati. Slabemu razvoju trgovine so bile v večji meri tudi krive politične razmere v sosednjih državah. Zmanjšal se je izvoz v Nemčijo, izvoz v Italijo pa tudi ni nikakor napredoval, posebno pa je nazadovale izvoze v države z zdravim in visoko valutno, zaradi česar nam manjka deviz za nakup surovin. Preti nam velika nevarnost, da bodo morale nekatere tovarne delno ustaviti obrate, kar bo zopet slabo vplivalo na zaposlenost delavstva in tudi na domačo trgovino. Tukajšnji kmetiči živijo še skoraj povsem odvisen od ugodnih cen živine, sadja, hmelja in lesa, zato bi bilo treba dovesti čim večje ugodnosti pri trgovskih pogodbah z Italijo, Nemčijo in državami z zdravim valutno. Nujno potrebno bi bilo, da se mesto Celje uvrsti v prvi druginjski razred, ker je Celje eno najdražjih mest v Jugoslaviji.

Državne in samoupravne davčine so pri nas previsoke. Vse ta denar se povečini steka ven iz Slovenije in se doma ne moremo povzpeti do višine, ki nam po davčni moči gre. Mi rabimo dobre ceste in pri teh delih bi mogli zaposliti naše brezposelno ljudstvo, ki sicer odhaja s trebmuhom za kruhom v inozemstvo. Ceste so pa tudi potrebne za turški promet, ki bi bil edini vir dohodkov v naši lepi Sloveniji. Če nekaj let se bomo z nezmožnimi poslovanji razmerami v Celju, kjer primanjkuje oseba in so posebno telefonske razmere tako žalostne, da bomo v obraz vsej pravici. Prosičali smo v Beogradu, da se v Celju osnuje avtomatska telefonska centrala. Vse prošnje in deputacije pa so na žalost ostale še vedno brezuspešne, zato pa smo dobili za nameček staro telefonsko centralo iz Zemuna. Skrajni čas bi že bil, da bi država tudi nekaj storila za mesto Celje. Celih 20 let, kar imamo skupno državo Jugoslavijo, država ni niti za eno par gradila v Celju. K regulaciji Savinje ni prispevala država za drugo, tretjo in četrto etapo ničesar. V Celju rabimo justično palačo. Potrebna nam je nova gimnazija, potrebno je novo poslopje za bolniško blaginjo SUZORJA, ki že dolgo več ne zadošča sedanjim potrebam, a SUZOR ima gluha ušesa za vse to.

Tajniško poročilo je podal g. Blažon. Združene šteje 211 moških in 138 ženskih članov. Nanovo prijavljenih obratov je bilo 25, v obratnem listu izbranih obratov pa 18. TBPD v Celju šteje že 892 članov torej za 97 več kot predlani. Število zavarovancev vedno bolj narašča. V preteklem letu je blaginja izdala 2.930 nakaznice zdravnikom ter 117 nakaznic za razne bolnišnice in Slajmerjev dom.

Združene je imelo v preteklem letu 168.631 dohodkov in 133.828 din izdatkov tako, da ostane čistega 34.802,70 din. Čisto premoženje Združenja znaša 938.114,54 din.

Nato je bil sprejet preračun za leto 1939. Predvideva 50.400 prejemkov in 30.100 izdatkov.

Sprejeti so bili samostojni predlogi uprave: uprava se pooblašča, da sme tudi l. 1939. znižati članarino onim članom, ki so obubožali, onemogli ali pa zaradi drugih izrednih dogodkov sploh ne morejo plačati članarine. Uprava se pooblašča, da ukrene vse potrebne korake pri upravi državnih monopolov in drugih merodajnih faktorjev glede poplne odprave zakupov prodaje soli.

Dalje zahtevajo trgovci, da se v Celju postavi nova avtomatska centrala, reši vprašanje celjskega kolodvora in nadaljuje regulacija Savinje.

naši lepi Sloveniji. Če nekaj let se bomo z nezmožnimi poslovanji razmerami v Celju, kjer primanjkuje oseba in so posebno telefonske razmere tako žalostne, da bomo v obraz vsej pravici. Prosičali smo v Beogradu, da se v Celju osnuje avtomatska telefonska centrala. Vse prošnje in deputacije pa so na žalost ostale še vedno brezuspešne, zato pa smo dobili za nameček staro telefonsko centralo iz Zemuna. Skrajni čas bi že bil, da bi država tudi nekaj storila za mesto Celje. Celih 20 let, kar imamo skupno državo Jugoslavijo, država ni niti za eno par gradila v Celju. K regulaciji Savinje ni prispevala država za drugo, tretjo in četrto etapo ničesar. V Celju rabimo justično palačo. Potrebna nam je nova gimnazija, potrebno je novo poslopje za bolniško blaginjo SUZORJA, ki že dolgo več ne zadošča sedanjim potrebam, a SUZOR ima gluha ušesa za vse to.

Tajniško poročilo je podal g. Blažon. Združene šteje 211 moških in 138 ženskih članov. Nanovo prijavljenih obratov je bilo 25, v obratnem listu izbranih obratov pa 18. TBPD v Celju šteje že 892 članov torej za 97 več kot predlani. Število zavarovancev vedno bolj narašča. V preteklem letu je blaginja izdala 2.930 nakaznice zdravnikom ter 117 nakaznic za razne bolnišnice in Slajmerjev dom.

Združene je imelo v preteklem letu 168.631 dohodkov in 133.828 din izdatkov tako, da ostane čistega 34.802,70 din. Čisto premoženje Združenja znaša 938.114,54 din.

Nato je bil sprejet preračun za leto 1939. Predvideva 50.400 prejemkov in 30.100 izdatkov.

Sprejeti so bili samostojni predlogi uprave: uprava se pooblašča, da sme tudi l. 1939. znižati članarino onim članom, ki so obubožali, onemogli ali pa zaradi drugih izrednih dogodkov sploh ne morejo plačati članarine. Uprava se pooblašča, da ukrene vse potrebne korake pri upravi državnih monopolov in drugih merodajnih faktorjev glede poplne odprave zakupov prodaje soli.

Dalje zahtevajo trgovci, da se v Celju postavi nova avtomatska centrala, reši vprašanje celjskega kolodvora in nadaljuje regulacija Savinje.

fkov. Sicer pa, kaj se bo »Narode« spodbudil nad tistimi, ki hočejo najdaljšo in najširšo ljubljansko cesto razširiti in jo spet posloveniti. Lani 19. novembra je »Narode« v svojem »Situ« sam zahteval neke razširitev te ceste, marveč celo nekaj hujšega. Zahteval je, naj se ta ulica ne imenuje po kakem Slovencu, marveč kar spet po cesarsko-kraljevem habsburškem Dunaju. Zapisal je tedaj takole:

»Ob vsaki priliki Ljubljanci poudarjamo, da naše mesto leži na križišču cest narodov od severa na jug, od vzhoda na zahod in vendar smo izbrali imena, ki so vsakemu tujeu dokazovala to znamenito lego Ljubljane. Prej je vsakdo vedel, da teče evropska cesta z Dunaja skozi Ljubljano v Trst in v večni Rim, druga iz Celovca na Dolensko v Karlovec, trdno trdnjava proti Turkom. Branim se torej sami slovesa Ljubljane, da leži na široki cesti narodov, ko smo črtali Dunajsko in Rimsko cesto. Kar smo zagrešili, naj bo, ne smemo pa še nadalje lahkomišlno zapravljati slovesa našega starega mesta.«

S tem je »Narode« čisto natančno pokazal, po čem se mu toži. Naj torej ne bo tako kratke pameti, da bi še naprej bil samega sebe po zobeh in se usajal nad tistimi, ki zahtevajo glede ljubljanskih cest neskončno manj kakor on.

Planica 12. marca

Jugoslovanska zimskošportna zveza priredi 12. t. m. dopoldan državno prvenstvo v smučskih skokih na 65 meterski skakalnici v Planici, tik poleg kolodvora. Skakalnica ima dovolj snega in je dobro urejena.

Prireditelj 12. marca bo zanimiva tudi po udeležbi tekmovalcev. Poleg velikega števila jugoslovanskih skakačev, ki spadajo večinoma v res prvovrsten razred, nastopijo še Nemci Bradt, Höll in Köhler, ki tvorijo sploh razred zase, potem Doujak, Mayer in Seelos. Med našimi tekmovalci moramo še omeniti Ilirijana Priboška Franca, ki je pri vojakih in ki je za to prvenstvo dobil dopust.

Prvoletno smo pričakovali, da bodo nastopili tudi Poljaki, ki naj bi se skupaj z ostalimi skakači udeležili »Tedna v Planici«. Zadnje čase pa na mamutski skakalnici ni zapadlo dosti snega in je dvomljivo, ali bo ta prireditelj sploh izvedljiva. Teden v Planici in prireditelj na mamutski skakalnici bo najbrž preložen. Skakalnica za 65 m je v prav dobrem stanju ter urejena za državno prvenstvo 12. marca.

oblastil za trgovanje s španskimi kolonijami. Na nje bi bilo samo še treba napisati imena in kraj, odkod in kam bi plule ladje. Na vsak način predstavljajo dovoljenje za enkratno pošiljko z ladjo za tja in nazaj. Pošiljam ti nadaljni osnutek nameravane organizacije.

Amerika.

David Parish (Parish & Co., Amsterdam) bo glavni zastopnik, ki bo skrbel za zamenjavo zakladov v denar, za prenos, zavarovanje in za investiranje v Severni Ameriki — s sedežem v Philadelphiji.

A. P. Lestapsis bo prišel v Veracruz v Mehiko, toda pod španskim imenom »José Gabriel de Villanova«. Na zunaj bo predstavljal zastopnika tvrdke Plante & Co., Santander, tajnega agenta španske krone. Lestapsis naj menice v Mehiki poravnava, razpolaglje srebrom in nadzoruje tovar na podlagi trgovske pravice.

Antonio Adverso, glavni zastopnik za prevzem (istočasno Ouvrard Hope & Co. odgovoren), sprejme v New Orleansu vse pošiljke srebra od Lestapsisa iz Veracruza in jih odpošlje Parishu dalje v Philadelphijo.

Carlo Cibo, zastopnik za Havano (na moj predlog). Mesta trgovskih zastopstev v pristaniščih Boston, New York, Baltimore in Charleston v Karolini bodo tako zaključno z njim zasedena.

Velika Britanija.

Bratje Baring & Co., London. Ta tvrdka, ali od nje določeni zastopniki, razpolaga z vsemi tovari srebra in drugega blaga, ki pride na Britanske otoke in jih odpošlje naprej v Evropo.

Evropa.

Hope & Co., Amsterdam. Prevzame vse tovore, ki pridejo na evropsko celino in jih izroči zastopnikom od njih določenih tvrdk. Hopejevi so z Mayerjevimi posredovanjem sklenili z »Rotschildom« v Frankfurtu, da bo on vodil razdeljevanje blaga v središču Severne Evrope. Ouvrard sam hoče prevzeti Francijo in Španijo. Razume se samo po sebi, da boš ti zastopnik za vse blago, ki prispe v Livorno za Italijo.

Potem odjadra Parish in Lestapsis v Ameriko, kjer bosta s pravkar izplačano glavnico dvignila organizacijo, ki bo brez dvoma, čim se začne »pretakati« srebrom, eno največjih, če ne največje trgovsko podjetje sedanjega časa. Ker je mir podpisal, nameravamo poslati razmeroma majhen del srebrnega mehiškega zaklada iz Združenih držav v Evropo, v gotovini. Na vsak način ne bo nikdar natoženega preveč srebra v kovancih naenkrat, ker bi bilo preveč tveganje in tudi zavarovalnina bi bila previsoka. Pozneje bo koristnejše glavnico najprej investirati v Združenih državah in jo v »nevarnem« blagu, pošiljko za pošiljko odpremljati naprej. Obe banki

Ljubljana od včera do danes

Stari ljudje so dejali, da bo vreme še štirinajst dni tako, kakršno je na dan štiridesetih mučenikov. Danes smo dobili izredno lepo vreme, sončno, pa mrzlo. Termometer je davi kazal celo stopinjo pod ničlo. Zdi se nam, da je to že kar neke vrste napoved za lepo vreme, ki bo dalj časa trajalo. Tudi barometer stoji zelo visoko. Štirideset dni bomo tedaj imeli lepo. Prijatelji čedne zgodnje pomladi bodo zadovoljni, če ne bo dežja, vprašanje pa je, če bodo kmetije. Spomladi je dobro, če na polja pada kaj dežja, ne pa, če je ves čas suho.

Kako je v stari cukrarni

Pred božičem je mestna občina ljubljanska odprla nov zavod za brezdomce. Tam dobivajo siromaki brezplačno hrano, pa tudi prenočišče. Kuhinja vsak dan nasiti do 300 oseb, ki jim za hrano ni treba plačati nič! pare. Od 1. decembra pa do 15. februarja je bilo izdanih siromakom več kakor 21.000 porcij za kosilo in večerjo! Domači, ljubljanski reveži, so dobili 11.268 porcij, tuji, ki bi zanje sicer morale skrbeti njihove občine, pa so dobili kar 9768 porcij! Povprečno hodi po hrano približno 300 ljudi na dan! Vodstvo kuhinje ima zapisana imena 510 podpirancev, ki dobe za svoje družine hrano, katero odnese domov. Mestni socialni zavod je na ta način podprl več kakor 1000 revežev. Živila so do 15. februarja stala 31.000 dinarjev, dobri ljudje pa so razen golovine, prispevali še za 5700 dinarjev raznih živil.

Vsako popoldne in zvečer so najprej na vrsti tisti, ki nosijo hrano domov, to pa zato, da jo lahko prinesejo še gorko. Za vsak obrok dobi posameznik en liter hrane, popoldne in zvečer pa zraven še 15 dlg težak hlebec polbelega kruha za vsakega družinskega člana. Reveži znosijo v cekarjih domov dve tretjini razdeljene hrane.

Razni nezadovoljci in nergači — to je prav našim razmeram in navadam podobno — pa širijo po mestu laži o slabi hrani ter opisujejo kuhinjo najrevnejših s stališča velikih hotelov. Poglejmo, kakšno hrano dobivajo reveži brezplačno v stari cukrarni! Najboljše bo, če si ogledamo jedilni list te kuhinje za teden dni!

V ponedeljek 27. februarja je bilo popoldne kisló zelje s krompirjem, zvečer pa krompirjeva juha z žličniki. V torek 28. februarja je bil za kosilo ričet s krompirjem in prekajeno svinjino, za večerjo pa riž s krompirjem. V sredo 1. marca so reveži popoldne dobili kisló repo s krompirjem v koscih, za večerjo pa češnjevo kašo. V četrtek 2. marca so bili popoldne vampi s krompirjem, zvečer pa pražen močnik. V petek 3. marca je bil za kosilo krompir s fižolom in makaroni, za večerjo pa polenta in prežganka. V soboto 4. marca so reveži dobili »šaro« s krompirjem in kolerabo, zvečer pa ričet z zeljem, a v nedeljo 5. marca so najbednejši dobili brezplačno za kosilo ričovo juho z govedino, zvečer pa vinski čaj.

Te hrane dobe odrasli kakor tudi otroci po en liter za vsak obrok, popoldne in zvečer pa še hlebec kruha. Kadar hrana ostaja, reveži lahko dobi spet poln krožnik. Jedilni list lahko vsakogar prepriča, da hrana ni enostavna. Tudi z masebo se v kuhinji ne štedi. Vsaka jed je zabljena samo s čisto svinjsko mastjo, tako da stoji v loncu masčoba na hrani za prst na debelo. Do 5. marca je bilo porabljenih 300 kg čiste masti. Za mast je občina kupila že tri prašiče, te dni pa koljejo še pet prašičev za kuhinjo v cukrarni. Kdor zabavlja čez tako in povrhu še brezplačno hrano, je prvič nehalnež, drugi pa pokvarjen in podel!

Da je hrana res dobra, potrjuje tudi tole dejstvo: število podpiranih se množi iz dneva v dan. Mestni socialni urad bo zdaj moral postaviti zraven velikega ognjišča še brzoparilnik s kotlom za 250 litrov.

V kuhinji sami je redno uradno nadzorstvo, ki pokaže hrano. Prisotni so tudi zastopniki in zastopnice vseh karitativnih društev, ki so zastopana v Rhovnem socialnem evetu mesta Ljubljane. V stari cukrarni pa je odprto tudi že prenočišče. Moški imajo svojo veliko spalnico, na drugi strani pa je spalnica za ženske. Velika skrb je posvečena redu in snagi v prostorih; vsi zamenjani reveži se morajo ocediti in očistiti.

Delavci pa se pripravljajo nov odedek zaveščice in sicer prehodni otroški dom za male berače. Male potepine in beračke bodo polovili ter jih spravili za nekaj dni v ta otroški dom, da ugotove starše ter jih kaznujejo, ker otroke navaajo k beračenju. V tem otroškem domu bo igralnica, da otrokom ne bo dolg čas, in delavnica, v kateri bodo napravili svoje naloge ter si krajsali čas z ročnimi deli. Otroci s ceste pa imajo pogosto razne bolezni, zlasti nalezljive, kakor n. pr. ospice in zlasti garje. Da se teh bolezni ne bi nalezili zdravi otroci, bo v zavodu izolirnica in ambulanta. Na otroke bo stalno pazila zaščitna sestra. Ko bo dom urejen, bodo podani močni temelji za

uspešen boj proti beračenju otrok. Novi otroški dom bo spet zelo potrebna in odlična pridobitev, ki bo v mnogobrojni razbremenila naše socialno skrbstvo od preglavic, ki so bile prav v tem pogledu zelo velike.

Vsak, kdor se zanima, če naše navedbe res odgovarjajo dejanskim razmeram, naj se potrdi in stopi kadarkoli le hoče, v mestno cukrarno. Videl bo, da je hrana v cukrarni res prav dobra in da po vsem zavodu vladata skrben red in snaga. Vsi dobri meščani, ki se bodo na lastne oči prepričali, bodo mestni zavod najrevnejših v bodoče z vsemi močmi podpirali.

Mesarji in trgovci z živino

Mesarska zadruga je včeraj dobila od trgovcev z živino pismo, v katerem ji sporočajo, da bodo v ponedeljek 13. marca dobili dva vagona prašičev, katere ponujajo v nakup, in sicer krizance po 9,25 din. sremce pa po 9,75 din kg žive teže (franko Ljubljana, iz vagona tehtane). Trgovci vprašujejo mesarje, če so voljni prevzeti ta dva vagona po cenah, ki so jih navedli. Če ne, pravijo, bodo prisiljeni, da bodo morali tudi to blago vnovčiti v prodajni prodaji na živilskem trgu.

Do spora med mesarji in trgovci z živino je prišlo zato, ker so mesarji opazili, da med trgovci z živino obstaja nekakšen tihi dogovor glede postavljanja cen. Opazili so nekaj njihovih manevrov, ki naj bi preprečili konkurenco (ponekod so šli s ceno navzdol, drugod so prodajali za višje cene). Zato so mesarji začeli neposredno kupovati od živinorejcev. Seveda je trgovcem z živino na ta način ostala velika zaloga prašičev, ki je niso mogli vnovčiti, zato so sami začeli s podrobno prodajo na stojnici v šolskem drevovedu. Seveda so ljudje prihili od vseh strani, kajti kupec razumljivo gleda na čim nižjo ceno. Trgovci bi radi mesarje na ta način prisilili h kapitulaciji, mesarji pa so trdno odločeni, da se ne bodo vdali. Zanima nas, kako se bo boj v bodoče še razvijal.

Corpora delicti na javni dražbi

Celje, 10. marca.

Danes je bila v veliki dvorani okrognega sodišča v Celju svojevrsna dražba starih predmetov. Udeležilo se je okoli 60 ljudi. Prav zanimivo je bilo, kako so ocenjevali razne razbojniške nože, železne predmete, motike, samokrese, puške in drugo morilno orožje. Nekdo je kupil za mal denar kar deset nožev. Dobil jih je po 2 do 10 din. Tudi nek celjski urar je prišel na dražbo ter kupil za 300 dinarjev lepo uro. Celo malih pipev je bilo precej na dražbi, toda zanje ni bilo prav preveč zanimanja, čeprav so bili po 25 par. Vsega skupaj je bilo prodanih na dražbi 7 pušk, dva večja samokresa in 1 repetirka za 300 din. Na dražbi je bilo poleg tega tudi nekaj okrvljenih robcov, ki so jih našli pri raznih razbojnikih. Razumljivo je, zakaj na dražbi ni bilo med ljudmi nikogar, ki bi prav posebno zavzemal za te robce, ki se jih drži kri nedolžnih žrtev.

Nesoglasja v celjski strelski družini

Celje, 10. marca.

Snoči ob 8 je bil v Celjskem domu občni zbor celjske Strelske družine. Zborovanje, katerega se je udeležilo okoli 60 članov, je vodil namesto običnega predsednika g. Janka Wagnerja podpredsednik inž. Erik Greiner, uslužbenec v Westnovi tovarni. Ko so podajali posamezni odborniki svoja poročila, je bilo na zborovanju še vse v redu. Zivahnejše pa je postalo pri volitvah novega odbora. Članstvo je izvolilo za novega predsednika g. Janka Wagnerja soglasno. Drugače pa je bilo pri volitvah ostalega odbora. Predlagali so kar tri liste. Prvo je predlagal g. Drago Kralj, drugo stari odbor in tretjo g. Essig, uradnik v Westnovi tovarni kot zastopnik gabskega odseka. Prišlo je do hudega prerkanja med posameznimi zastopniki. Nazadnje se jim je po posredovanju enotno listo, ki pa je pri glasovanju propadla z 27 proti 31 glasovi. Zaradi tega je generalstabin polkovnik g. Mihajlovič predlagal, da se občni zbor preloži za 14 dni. Ta predlog je bil sprejet, zborovalci pa so vzeli klubove in suknje ter odšli.

Po občnem zboru je bilo v Celjskem domu odprto novo strelišče.

Za pokojnim dr. Ivanom Oražnom bo ev. masa zadušnica ob obletnici njegove smrti v soboto, 11. t. m. ob 9 v franciskanski cerkvi. — Po sveti maši se zberemo vsi, ki uživamo njegove dobrote, na dvorišču Oražnovega dij. doma (Wolfova ulica) h kratki komemoraciji.

Hervey Allen:

Antonio Adverso, cesarjev pustolovec

Gospa Udney je še v Amsterdamu pri Parishovih. Hiša je samotna. Je pa tu dosti lepega: pogovori o lovu, jahanje na sprehod skozi močvirje, kjer v vetru šepetajo čez resje duhovna bitja, žalostna, iz daljave nekje, davno pozabljena, a se njihov šepet kljub temu še vedno sliši. Jaz verjamem v ta bitja. Ti vendar veš, da morem slišati takšne glasove. Gospod Udney je bil kot oče. Največji dogodek je bil obisk obeh cerkvenih predstojnikov iz Widdemba, gospodov Petra in Sylvestra Mann. Za kosilo so pripravili pravi devonirski zrezek, s pivom pa smo poplaknili grlo. Ostal sem tu osem dni, pri Udneju pa je dejal Udney: »Dobro se imej, sinko moj, na tem prokletem svetu te ne bom več videl.« Odjahal je, ves rdeč v obraz, po drevovedu ter se vseknj kot da bi zatrobil v poštni rog.

In zdaj zbogom London in Anglija. Potujem z gospodom Henryjem Hopejem skozi Harwich. Moj sluga pripravlja kovčge. Našel sem nekaj tvojih pisem, ki imajo različno vsebino, in jih pozorno prebral. Mehikanski naert je v redu. V Amsterdamu bo spaval po tihu. Odtam ti bom v nekaj dneh, še predno se vrnem sam v Pariz, sporočil zadnje podrobnosti. Ouvrardov voz je v posameznih delih dobro zavil in že na poti na Holandsko. Upam, da bom našel Juana in Simbo na številki 47, ko se vrnem domov. Silno hrepenim po tebi. Prisrčno se ti zahvaljujem, dragi, da se me tako zvesto in iskreno spominjaš, in za sprejem, ki mi ga bodo pripravili v »Volčjem« dvorcu. To da človeku na visokem morju tako tople občutek. S polnimi listi ni zdaj nobenih težav več. Drugič več, iz Holandske. Tvoj pokorni sluga

A. A.

«Huys ten Bosch, Haarlemer Wald, 9. junija 1802.

Dragi Vine —

Pet dni sem že v Amsterdamu, pa sem s pisanjem raje počakal, dokler ti nisem imel kaj važnejšega poročati. Pogajanja o končno veljavni organizaciji za posredovanje v zavezi mehiškega zaklada v Severni Ameriki so od našega prihoda ssem neprestano napredovala. Zelo me je skrbelo, ker je Ouvrard šele včeraj prišel. Opazil sem namreč, da se P. E. Labouchère, ki je prav za prav glava tvrdke Hope & Co. v Amsterdamu, obotavljala narediti en sam korak, dokler ne bi bil gotov, da bodo nadaljine zakladne menice stavljene na razpolago. Ouvrardov prihod je razjasnil vse. Ouvrard ni prinesel s seboj samo zakladnih menic, temveč tudi deset nepodpisanih po-

Od tu in tam

Skoro za milijardo dinarjev so bili v desetih mesecih tekočega preračunskega leta državni dohodki večji kakor izdatki. V državno blagajno je prišlo 10.205,2 milijona dinarjev ali 55,2 milijona več kakor pa je predvideval preračun. V istem času znašajo državni izdatki 9.207 milijonov dinarjev, kar pomeni, da je ostalo neizkoriščenih 943 milijonov dinarjev, ki jih je preračun navajal kot določene izdatke. Če se pa upošteva celotna vsota dejanskih dohodkov, ki so bili večji od predvidenih, pa je ostalo v državni blagajni kot razlika med dohodki in izdatki 998,2 milijona dinarjev. Ta znesek se bo uporabil v naslednjih dveh mesecih za kritje državne blagajne in za izdatke, ki jih določajo finančni zakon in razni amandmani.

Soprog angleškega trgovskega ministra lady Stanley je imela v Zagrebu predvčeršnjim drugo svoje predavanje pod naslovom »Od otoka do imperija«. Prikazala je nastanek in razvoj največjega imperija na svetu, Velike Britanije. Iz Zagreba je odpotovala v Belgrad, koder bo imela poleg prejšnjega predavanja še predavanje za gospe pod naslovom: Kako opravljamo me poale v Angliji.

Sedemdesetletnico svojega rojstva praznuje največji sodobni hrvaški zgodovinar dr. Ferdo Šišić, vsučiliški profesor na zagrebški univerzi. Dr. Šišić se je posvetil izključno raziskovanju in preučevanju hrvaške zgodovine, o čemer je napisal veliko število del, ki so izšla v raznih znanstvenih časopisih in tudi kot samostojne knjige. Največje njegovo delo pa je temeljito raziskovanje dobe hrvaških narodnih vladarjev, ki je bila pred njim najmanj raziskana. Drugo njegovo veliko delo pa je »Zgodovina Hrvatov«, katere prvi del je bil že izšel, dva druga dela pa sta pripravljena za tisk. Poznan je dr. Šišić tudi kot najboljši poznavalec virov za zgodovino Hrvatov, saj je obiskal in pregledal arhive v vseh evropskih mestih in muzejih.

V izvršni odbor Narodne banke je bil izvoljen Slovenec inženir Ivan Avenik iz Ljubljane. To mesto je prej zavzel Hrvat Milič, ki pa je sedaj prevzel predsedstvo nadzornega odbora Narodne banke. V izvršnem odboru Narodne banke so guverner dr. Radosavljevič, oba podguvernerja dr. Belin in Milorad Zebić, Ivan Avenik in član upravnega odbora Aleksander Jovanović.

Poleg tihotapev valut je belgrajska policija prejela tudi tolopo ponarejenih krstnih listov. Tudi v tej topli so bili samo judje, a glavna krivca sta brata Arnold in Salomon Gadol, oba inženirja, pa tudi tuja državljana. Policija je pri vodji tihotapev Ciprutu našla ponarejene krstne list, po katerem bi veljal Ciprut za pravoslavnega vernika, čeprav je bil jud. S tem je bila odkrita tovarna ponarejenih krstnih listov. Judje, ki so pribežali v našo državo, so hoteli dobiti krstne liste, na podlagi katerih bi se lažje izposlovali po vse državo. Večina se je dala prekrstiti za katolike, deloma pa za baptiste in pravoslavce. Tovarna je imela svoje podružnice v Zagrebu in v Subotici. Policiji v teh dveh mestih sta že prejeli večje število sodeleženec. Po prvih izsledkih policije se zdi popolnoma verjetno, da je preiskava šele v začetku in da je treba pričakovati še drugih morda še bolj senzacionalnih odkritij v tej smrdljivi judovski aferi. Oblast bo iz teh izkustev skoro gotovo naredila svoje zaključke in začela ostro postopati proti pribežnim ljudem, ki pri nas izrabljajo gostoljubje za zločinske posle. Pa tudi ostalim jugoslovanskim judom afera ne bo prizanesla, ker se bo v javnosti dvignil proti njim gnev.

Po 22 letih se je vrnil obiskat svojo ženo in otroke pravoslavni menih Miloje Ristanović iz Rakove pri Čačku. Miloje je bil iz bogate hiše in se je kmalu tudi bogato poročil. Ko je prišla vojna, je moral potem z drugimi svojimi rojaki vred skozi Albanijo do morja. Prepeljan je bil na otok Vido, kjer pa je večino srbskih izgnancev pomorila kužna bolezen. Tudi njega bi vrgli v morje, ker je ležal negibno med mrtvci, ki jih je bilo toliko, da jih niso mogli sprosti pokopavati, temveč so jih kar metali v morje. Negiben zaradi izmučenosti se je spomnil na Boga, nakar je mogel zmigniti z roko in s tem dati sanječem znak, da je živ. Takoj, ko je ozdravel, pa je šel naravnost v samostan na sveto goro Atos, ker se mu je zdelo, da mora svojo življenje posvetiti Bogu, ki mu je rešil življenje. 22 let je prebil v samostanu in se šele pred nekaj dnevi vrnil v rojstni kraj obiskat zapuščeno ženo in otroke. Nastanil se je v bližnjem samostanu Studenci, a takoj zbolel in umrl.

Na nenavaden način si je hotel končati življenje ljudskošolski upravitelj v Mrkonjič gradu Vlado Smiljanič. Najprej se je s topim delom sekire sedemkrat udaril po glavi, potem si pa še prerezal z nožem žile na rokah. Ker se vse to ni povzročilo smrti, je stekel v drugo nadstropje in se hotel skozi okno vreči na cesto. Tik pred oknom pa ga je popadla slabost, da se je zgrudil. Našel ga je sluga in ga odpeljal v bolnišnico. Smiljanič je pustil na svoj mizi več poslovnih pism, v katerih je razlagal, da mu ni mogoče več živeti, ker so ga razne stiske tako potle, da ne najde na svetu nobenega veselja več.

Župan Sremske Mitrovice Joca Tomić, ki je dal ob odhodu okrajnega glavarja streljati z močnjakom, se mora zagovarjati pred sodiščem. Glavar Bivolarevič je bil od okrajnega glavarstva premeščen na bansko upravo. Ko je zašel na urad, je dal župan v znak veselja streljati iz močnjaka. Župan sicer taji, da bi kaj takega iz veselja dal storiti, pač pa pravi, da je dal streljati za prihod novega glavarja. Ob enem se mora zagovarjati, da je opsoval nekajkrat takratnega ministra za socialno politiko in sedanjega ministrskega predsednika Dragišo Cvetkovića. Številne priče so si v svojih izpovedih nasprotovale, nakar je moralo sodišče razpravo preložiti, ker bo zahtevalo od banske uprave akte o disciplinskih zaslišanju v zadevi obeh županovih prestopkov.

Takoj prvi dan po poroki je začela zastupljati svojega moža Ljubica Rosandić iz Kerenice pri Peči. Še preden se je poročila, je obratila oči za 24 letnim Petrom Miševićem. Poročila pa se je kljub temu z Boškom Rosandićem, ker ji je tako iz gmočnih ozirov boljše kazalo. Prvega dne po poroki je nasula nekaj kamene sode možu v kavo. Ne da bi kaj moč opazil, mu je potem skoro vsak drug dan dodala v jed malo sode. Nazadnje pa je postala nestrpna in mu viliha kar polovico skodelice. Namera pa ji tudi tokrat ni uspela, ker je bil mož pravčasno prepehan v bolnišnico in ozdravel. Pred sodiščem je Ljubica dobila dve leti robije, njen ljubimec pa je bil oproščen, ker se mu ni dokazalo, da bi pri Ljubici načrtil kaj sodeloval.

Prevzem predvojnih avstroogrskih državnih in deželnih posojil

Vprašanje, ki še zdaj čaka rešitve

Ljubljana, 10. marca.

V slovenskem, hrvaškem in srbskem jeziku je bila izdana »Spomenica gospodom vladnim funkcionarjem, narodnim poslanecem in senatorjem«. Spomenica govori o »Vážnem neresenem vprašanju, in sicer o prevzemu predvojnih avstro-ogrskih državnih in deželnih posojil po naši državi — v kolikor so obveznice v jugoslovanskih rokah. Podpisale so jo naslednje naše organizacije in ustanove: Društvo bančnih zavodov v dravski banovini, Ljubljana, Savez novinarov in osiguravateljev zveza kraljevine Jugoslavije, Zagreb, Savez štedionica kraljevine Jugoslavije, Zagreb, Trgovinska komora, Zagreb, Združenje bankarskih in osiguravateljev preduzečev, Novi Sad, Udruženje bankarskih in osiguravateljev preduzečev, Split, Zadruga zveza v Ljubljani, Zbornica za trgovino, obrt in industrijo, Ljubljana, Zveza jugoslovanskih banilnic, Ljubljana ter Zveza slovenskih zadrug, Ljubljana.

Prevzem predvojnih dolgov

Znaten del naše kraljevine tvorijo nekdanje avstro-ogrške pokrajine. Ob sklepu mirovnih pogodb je zato morala naša država prevzeti tudi del predvojnih avstro-ogrskih državnih in deželnih dolgov. Stvar je popolnoma razumljiva, saj mora biti ob razdelitvi kakšne države njen dolg porazdeljen na države, ki so jo bile nasledile ter z njim ozemljen vred prevzemo tudi precej državne in javne imovine kakor železnice, državna poslopja, podjetja, ceste in drugo podobno, kar je bilo v neki meri postavljeno in zgrajeno iz dobljenih posojil. Tako je tudi naša država od bivše avstro-ogrške monarhije prevzela znatno javno imovino, tako državno kakor tudi deželno. Mirovni pogodbi, ki jih je bila po svetovni vojni sklenila naša država z Avstrijo in z Ogrsko v Saint Germainu, odnošno v Trianonu, določata, da mora naša država prevzeti tudi del dolgov, ki sta jih bili napravili pred svetovno vojno.

Po določilih teh dveh pogodb mora naša država prevzeti nezavarovane obveznice, ki jih imajo jugoslovanski imetniki kakor tudi obveznice, ki so bile zavarovane s posebnimi zastavami, kakor na primer z železnico Ljubljana—Kamnik ali Velenje —Spodnji Dravograd. Države —naslednice so bile najkasneje tri mesece po uveljavitvi mirovne pogodbe (za saintgermansko 16. IX. 1920, za trianonsko pa 26. X. 1921) dolžne odvzeti in žigosati svojim državljanom obveznice teh posojil. Čim je država te obveznice prevzela, so postali državljani seveda njeni upniki.

Tudi naša država je ravnala tako. Prevzela je obveznice v svojo plačilno in obrestno obveznost. Zanimiva je še podrobnost: če se je stara obveznica glasila na zlate krone, se morajo nove obveznice, ki so bile izdane v zamenjavo za prevzete, glasiti na zlate funte ali zlate dolarje, za obveznice pa, ki so se glasile na kronsko note, morajo biti izdane nove obveznice, in sicer take, ki odgovarjajo valuti v poštev prihajajoče države, pri nas tedaj na dinarje.

Čeprav so določila mirovnih pogodb povsem jasna, pri nas še doslej vprašanje prevzema predvojnih avstro-ogrskih posojil ni bilo rešeno; povsod drugod po svetu je stvar že davno urejena, pri nas pa stoji neresena že celih 20 let! Jugoslovanski imetniki so nekaj časa čakali, potem pa so začeli zahtevati svoje pravice v Narodni skupščini, po časopisju, po strokovnih organizacijah in na raznih sestankih. Na sestanku, ki ga je pri nas sklical Zbornica za trgovino, obrt in industrijo dne 6. marca 1930, je Zbornica na podlagi posebne resolucije zahtevala prevzem, oziroma izplačilo predvojnih obveznic. Na to resolucijo je 11. julija istega leta odgovorilo ministristvo za finance, da bodo priprave za končno likvidacijo tega vprašanja na zadovoljstvo naših državljanov ter družbenih in kreditnih ustanov kakor tudi državnih interesov ter zaupanja v državni kredit končane prav gotovo še pred koncem leta.

Država bi morala prevzeti razen avstro-ogrskih državnih posojil tudi še obveznice deželnih posojil. Sem spadajo zlasti posojila nekdanje dežele Stajerske, Kranjske, Dalmacije, katere mora deloma prevzeti tudi Italija, dalje posojila Hrvaške in Slavonije ter Bosne in Hercegovine. Posebno važno je vprašanje bosensko-hercegovskih deželnih železniških posojil. Našemu delegatu v reparacijski komisiji, dr. M. Ploju, je bila poverjena naloga, naj izdela načrt, po katerem bi naša država prevzela predvojna posojila. Po načrtu dr. Ploja naj bi imetniki obveznic za nominalnih sto kron glavnice dobili po 40 dinarjev, k temu štiridestotno obresti za čas, odkar ni bilo službe posojil (pri državnih posojilih od leta 1919 naprej, pri deželnih pa deloma šele od leta 1924 dalje, ko je bila ustavljena služba med drugim tudi pri kranjskih deželnih posojilih). Teh zneskov seveda imetniki ne bi dobili v gotovini — to bi bilo pretežko enkratno breme za državno blagajno — temveč v novih obveznicah, ki bi bile obrežovane s štirimi odstotki ter bi se amortizirale v štiridesetih letih. Za obveznice, ki so se glasile na zlate krone, je bil predviden tečaj, ki je bil nekoliko ugodnejši.

Finančni zakon, ki je kmalu nato izšel za leto 1930-31 je obsegal v proračunskem delu znesek 15.200.000 din za službo po obveznicah, s katerimi bodo zamenjane obveznice javnih posojil bivše avstro-ogrške monarhije ter tudi obveznice vseh pokrajinskih posojil in stroškov, ki so s tem v zvezi.

Tudi proračun za leto 1931-32 je predvideval znesek 15.200.000 din za isti namen. Toda, kaj? Vse to je lepo stalo na papirju: imetniki niso dobili ne novih papirjev, ne obresti, obveznice niso bile žrebane. Vnovčiti pa tudi ni bilo mogoče potrditi o tem, da jim je bila država svojčas odvzela obveznice, nanja pa prav tako ni bilo mogoče posojil.

Izredne posledice malomarnosti

Ker obveznice niso bile izplačane, je mnogo imetnikov, ki so prav zaradi tega ali pa že itak izgubili vse svoje premoženje, ostalo na starost brez sredstev. Zdaj bremenijo javne korporacije, ki jih morajo vzdrževati, čeprav bi imeli pravico do novih obveznic. Ob nakupu obveznic je bilo tudi mnogo ljudi, ki so bili še mladoletni ter se je njihov (pupilni) denar po zakonu porabil za nakup obveznic, da bi mogli od obresti živeti. Med imetniki pa so bili tudi duševno manjverjeni in umobolni ter taki ljudje, ki niso mogli svobodno razpolagati s svojim imetjem.

Nekatero občin so naložili del svoje imovine, predvsem različne fonde in ustanove v obveznice, zdaj pa ti fondi in ustanove ne morejo opravljati svojih nalog. V teh papirjih je naloženega mnogo denarja iz škofij in drugih cerkvenih uradov. Razne ustanove, skladi in štipendije, bolnišnice prav iz istega razloga ne morejo izvrševati svojih obče-koristnih nalog. Banske uprave, ki so nasledile bivše dežele, imajo prav v teh obveznicah naložene predvsem različne fonde. Prevzemniki prej-

skladnice itd., kakor so Pokojninski zavod, OUZD in SUZOR so prav na istem. Hudo pa so zadelo zlasti denarni zavodi kakor banke, hranilnice, posojilnice. Ti so kupovali te papirje za trajno naložbo. S tem so podpirale državni in deželni kredit. Po vojni pa so zabredli ti zavodi v velike težave, ker niso dobivali nobenih obresti od teh papirjev; morali so odpisovati ogromne izgube na glavnici. Prav iz tega razloga so nekateri še danes pasivni! V tem je tudi pojasnilo, zakaj so morali denarni zavodi nekaj časa pobirati višje obresti kakor bi bilo treba, če bi dobivali v redu obresti za svoje papirje, katere so morale kupovati predvsem hranilnice. Prav slovenske hranilnice so kupile za 56 milijonov kron teh papirjev na priporočilo finančnega ministra, saj bi bile morale te obveznice, če bi ostale v tujih rokah, biti izplačane deloma v zlatu. Prihranile so tedaj državi ogromne, večmilijonske zneske.

Zahteve po rešitvi tega vprašanja

V narodni skupščini in v senatu so že ponovno zahtevali številni govorniki dokončno in primerno rešitev tega zanemarnjenega vprašanja. Tudi banki svet dravske banovine je zahteval na osmem in devetem rednem zasedanju čim hitrejšo izpolnitev obljub in rešitev vprašanja. Na zadnjem, desetem zasedanju pa je izdal celo posebno resolucijo, v kateri naproša po ugotovitvi, da država svojih v pogodbah prevzetih obveznosti doslej ni izpolnila, sedanjo vlado, naj čimprej pravilno reši to tako nujno vprašanje.

Izgovor, da ni budžetne možnosti, ne drži. V poštev prihajajoči zneski so v primeri s celotnim proračunom neznatni. Danes bi znašal vsakoletni potrebitni znesek (amuiteta) le okrog 22.000.000 din (leta 1930 je bilo za službo posojil potrebitnih 15 milij. 200.000 din). Dolg pa seveda narašča z leti, če njegova služba ne poteka v redu.

Veliki pomen ugodne rešitve

Ko bo država po obljubljenih pravičnih načelih (dopis zbornici TOI leta 1930) prevzela ta posojila, bo zrastle njen kredit in kredit drugih javnih korporacij. Ljudje, ki so imeli s prejšnjimi posojili slabe izkušnje, zdaj ne upajo več posojati, potem ko bo to vprašanje urejeno, pa bodo spet radi. Rajši pa bodo tudi kupovali obveznice novih državnih notranjih posojil, ki naj omogočijo vsestranski napredek naše države. Kupovali pa bodo pridno tudi obveznice banovinskih posojil. Na ta način bomo dobili domači trg kapitala, ki bo lahko zadostil potrebam. Znižana pa bo tudi obrestna mera državnih posojil. Državi se bodo trenutne vsakoletne žrtve, ki konec krajev niso velike, že prav hitro izplačale, saj bodo te žrtve prinašale državi blaginjo zelo velike in izdatne koristi.

Zelo umestna je ta spomenica, škoda le, da je prišla tako pozno, toda merodajni so čakali, da je bila izrpana tudi zadnja rezerva potrpežljivosti. Sramotno bi bilo, če bi to zrno padlo na kamnitna tla in ne bi vsaj zdaj že vendar doseglo pravičnega namena, ki mu služi!

Celjske novice

Ravnatelj Mirko Polič bi pripeljal v ponedeljek, dne 13. t. m. popoldne, pevski zbor Glasbene Matice ljubljanske v Celje in prireditel tu dva koncerta. Prvi koncert ob četrta na 6 je določen izključno le šolski mladini celjskih srednjih in meščanskih šol. Izredno nizka vstopnina, sedeži po 4 din in stojišča 2 din omogočijo pač vsakemu dijaku vstop na dijaški koncert. Zvečer ob četrta na 9 istega dne pa bo veliki vokalni koncert, na katerem bo izvajal pevski zbor celo vrsto zborovskih skladb, gđc. Ljudmila Polajnarska pa bo zapela Lajovčeve samospeve in samospeve gospe Mirce Saneinove. Matični zbor je bil pod vodstvom ravnatelja Poliča ob priliki zadnjega Lajovčevega koncerta v Ljubljani deležen tolikega priznanja in tako laskavih ocen za svoje umetniško vzorno podajanje kakor že ne zlepa. Zbor je v odlični formi, zato bo užitek na koncertu velik. Oba koncerta bosta v veliki dvorani Celjskega doma. Vstopnice v knjigarni Goričar v Celju.

Daruj 1000 din — in plačal si en kamen za slovenski prosvetni dom v Ljubljani!

Zanimive posledice kavarniškega incidenta

Nekateri mariborski meščani so stalno pod nadzorstvom ter morajo paziti, kaj med seboj govorijo

Maribor, 9. marca.

Ze večkrat smo imeli priložnost slišati, da se nekateri mariborski meščani, ki niso nemške narodnosti, pritožujejo, kako morajo v svoji družbi paziti, kaj govorijo. Za vsako nepremišljeno besedo, s katero bi morda kritizirali razmere onstran meje, morajo namreč dati odgovor. Zdi se, da so v njihovih vrstah mnogi ljudje, ki s poroče vsako takšno zadevo takoj neki tajni organizaciji. Mnogo je že mariborskih meščanov, ki si zaradi tega ne upajo več v tujino, ker se boje, da bi imeli zaradi ovadb kakšne posledice. V nekaterih družbah so se zaradi tega razmerja že tako zaostila, da meščani drug drugemu več ne zaupajo. Mnogi sporočajo takšne zadeve naprej zaradi tega, da bi pokazali svojo veliko zavednost ter bi sebe prikazali v boljši luči. Intrigo in ovadbe se množijo iz dneva v dan, tako da se baje onstran meje tem mariborskim meščanom že kar smejejo zaradi njihove prevelike vneme. Kako pa znajo biti takšne ovadbe neprijetne, dokazuje incident, ki se je te dni odigral pred številnim občinstvom v mariborski kavarni.

V tej kavarni se nahaja stalno omizje, pri katerem se zbira odlična mariborska gospoda. Te dni, ko je bilo omizje polnoštevilno zasedeno, je neki gospod, ki se je pravkar vrnil iz inozemstva, navajal na svojega soseda ter ga začel na ves glas zmerjati. Dajal mu je razne priimke, imenoval ga je agenta neke tajne inozemske organizacije itd. ter bi bil z njim tudi dejansko obračunal, če ne bi bil preprečiti tega drugi gospod, ki so oba jedva zadržali. Hrpu pa je bil tolikšen, da je godba prenehala ter je bila vsa kavarna na nogah. O vzroku tega incidenta smo izvedeli zanimive reči.

Gospod, ki je v kavarni nahužil svojega soseda, je zastopnik nekega velikega inozemskega podjetja. Ko se je nedavno mudil v inozemstvu v

Vremensko poročilo

»Slovenskega doma«

Kraj	Barometer- sko stanje	Temperatura v C°	Relativna vlaga v %	Oblakost 0-10	Veter (smer, jakost)	Padavine	
						mm	vrsta
Ljubljana	759.3	10.2	0.2	74	3 NE ₁	—	—
Maribor	758.0	9.5	3.0	80	4 0	—	—
Zagreb	754.4	10.0	1.0	70	8 WNW ₁	—	—
Belgrad	757.2	13.0	1.0	60	7 SSW ₁	—	—
Sarajevo	762.3	5.0	7.0	10	0	—	—
Vis	760.3	10.0	3.0	70	6 SW ₁	—	—
Split	757.7	13.0	3.0	60	7 SE ₁	—	—
Kumbar	761.0	12.0	6.0	40	7 NE ₁	—	—
Rab	758.4	9.0	4.0	80	10 SSE ₁	—	—
Duoprovih	760.2	12.0	0.0	70	5 NE ₁	—	—

Vremenska napoved. Spremenljiva oblačnost, nekoliko hladnejše vreme.

Koledar

Danes, petek, 10. marca: 40 mučencev.

Sobota, 11. marca: Sofronij.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva c. 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Komotar, Vič-Tržaška cesta.

Veliko ljubiteljev glasbe kaj rado igra kitaro. Koliko pa se more doseči na tem instrumentu s pridnostjo, vajnostjo in talentom, pa nam bo pokazal g. Stanko Prek, ki je brez dvoma najboljši slovenski kitarist, ki goji igro na kitaro z umetniške strani in prireja s svojim instrumentom prave koncertne večere. Zato vabimo vse prijatelje tega instrumenta v ponedeljek, dne 13. t. m. ob 20 v malo Filharmonično dvorano na Prekov kitaristični večer. Vstopnice se dobe v knjigarni Glasbene Matice.

Slavni pianist Nikolaj Orlov bo igral drevi ob 20 v veliki Filharmonični dvorani koncertni spored z naslednjimi točkami: Mozart: Variacije v a-duru, Beethoven: Sonata v es-duru, Schumann: Zvečer, V noči, Sanjarije, Ravel: Ondine, Skrbjan: Šest etud, Chopin: Balada v as-duru, Šest preludijev, Dve mazurki in Scherzo. Nikolaj Orlov je eden največjih sodobnih pianistov sploh. Prepotoval je že vse svet ter imel na svojih koncertih ogromne uspehe. Nocojšnji klavirski večer v veliki Filharmonični dvorani bo prvovrstna umetniška prireditev izrednega užitka. Začetek točno ob 20; vstopnice so na razpolago v knjigarni Glasbene Matice.

»Konec potic« je naslov Sherifove vojne drame v šestih slikah v prevedbi Otona Zupantiča, katero uprizori frančiškanska prosveta M. O. v Ljubljani na svojem XIII. prosvetnem večeru v soboto 11. t. m. ob 8 zvečer v frančiškanski dvorani. Režira g. dr. Faganel. Priporočamo nabavo vstopnic v prodajalni v pisarni Pax et bonum.

V počastitev režiserja Milana Skrbinskega ob priliki njegove petdesete reže dramskih predstav na odru Frančiškanske prosvete M. O. se uprizori v nedeljo 12. t. m. ob 5 popoldne v frančiškanski dvorani Max Halbejeva drama v treh dejanjih »Reka«, ki jo bo režiral jubiliant sam. Prodajalja vstopnic v pisarni Pax et bonum od 3 do 10 din. Člani popust!

Ljubljansko gledališče

DRAMA — Začetek ob 20.

Petek 10. marca: Zaprt.

Sobota 11. marca ob 15: »Hlapci«. Izven. Znižane cene. — Ob 20: »Kaj je resnica«. Premijera. Premierski abonma.

Nedelja 12. marca ob 15: »Hollywood«. Izven. Znižane cene. — Ob 20: »Upniki na plani«. Izven. Znižane cene.

OPERA — Začetek ob 20

Petek 10. marca: Zaprt. (Gostovanje v Celju: »Trubadur«.)

Sobota 11. marca: »Jesenski manevri«. Red A.

Nedelja 12. marca ob 15: »Ero z onega sveta«. Izven. Znižane cene. — Ob 20: »Ančka«. Izven. Znižane cene.

Mariborsko gledališče

Petek, 10. marca: Zaprt.

Sobota, 11. marca, ob 20: »Prodana nevesta«. Red A.

tovarni, katero zastopa, ga je poklical k sebi generalni ravnatelj ter mu je dejal, da mu bodo morali vzeti zastopstvo, ker dela proti koristim države. Zastopnika je pogrelo, saj se takega zastopstva ne dobi vsak dan. Na noben način se ni mogel spomniti, kaj bi bil zagrešil. Morda to, da je lojalen državljani naše države, kar o drugih mariborskih meščanih skoraj ne moremo trditi. Vprašal je, naj mu povedo, kaj je zakrivil. V njegovo srečo pa imajo v dotični tovarni glavno besedo gospodje iz Amerike, ki so vložili v podjetje svoj denar. Ti niso tako malenkostni in gledajo predvsem na poslovne sposobnosti svojih zastopnikov. Zaradi tega so mu pokazali ovadbo, ki jo je poslala neka tajna inozemska organizacija vodstvu dotične tovarne. V ovadbi je bilo navedeno, da se je mariborski zastopnik v neki družbi omalovažujoče izrazil o nekem znanem inozemskem ministru, o katerem so švicarski listi nedavno pisali zelo pikantne zgodbe. Mnogi mariborski meščani so te zgodbe ogročno zavračali kot neresnične in zlobno podtaknjene; naš zastopnik pa se je v večji družbi izrazil, da bi znal morda biti le kaj res na tem, saj so švicarski listi znani kot izredno resničljivi in solidni. Ta izjava pa bi mu bila skoraj postala sedaj usodna. Neki gospod, ki je bil v dotični družbi, jo je javil inozemski tajni organizaciji in tako je dospela tudi do vodstva dotične tovarne v namenu, na mu zavije vrat. Ko se je sedaj zastopnik vrnil iz inozemstva, je ob prvi priliki obračunal z informatorjem dotične organizacije.

Afera nam osvetljuje razmere v krogih nekaterih mariborskih meščanov vsekakor v žudni luči. Še bolj žudno pa je, kako je to mogoče, da obstajajo pri nas ljudje, ki imajo zveze z inozemsko tajno organizacijo ter ji služijo kot informatorji. Ali ni to kaznivno? Kaj bi reklo naše oblast, če bi na primer nekoga razkrinkale kot informatorja GPU?

Newyorška svetovna razstava „Svet jutri“

Umetna bitja z jeklenimi organi in električnimi čustvi

Dva evropska državna poglavarja sta že imela pozdravne govore pred začetkom velike svetovne razstave v New Yorku. Prvi je govoril romunski vladar, kot drugi pa v nedeljo jugoslovanski knez namestnik Pavle. Za njima se bodo vrstili še skoraj vsi evropski kronani in nekronani kralji, kar vse priča o dvojem:

Prvič hočejo Amerikanci s temi govori kraljev in predsednikov dati razstavi poseben blešč. Zgodovina svetovnih razstav dozdaj česa takega ne pomni. Drugič hočejo poudariti s tem dejstvom, da je moderna Amerika nastala iz vseh evropskih človeških in duhovnih sestavin in da se tega še vedno zaveda ter je svoji matici hvaležna. To naj pokaže prav ta razstava, ki naj bo sinteza vsega, kar je zahodna omika ustvarila v družbi z amerikaškim tehničnim genijem. Ta veličastni semenj ostvarjen ali pred ostvarjenjem stoječih zamisli, kar jih je rodil človeški duh v dvajsetem stoletju, naj bi bil zaočrtan prikaz sodobne duhovne in tehnične kulture.

Ker prireajo razstavo Amerikanci, bo seveda glavni poudarek prireditve na tehnični plati. In morda niti ne toliko na tistem, kar je človeški, zlasti ameriški duh že dozdaj postavil v službo današnjega človeka, kakor na onem, kar kaže, da bo tehnizacija življenja in kratkem naravnost fantastično povečalo ter dalo vsemu življenju docela nove stvarne oblike. Razstava je prirejena pod geslom »Svet jutri«. Geslo jasno govori, v čem bo jedro te prireditve. Nekaj stvarnih podrobnosti z nje nas bo o tem še bolj prepričalo.

Razstavo bo odprl avtomat, ki ga bo pognala sila iznad zemlje

Svetovna razstava v New Yorku bo prva razstava na svetu, ki je ne bo odprl človek, marveč avtomat: štiri metre visok, pošasten robot, človeški stroj, čigar srce ima šest konjskih sil gonilne moči, čigar glas bo grmel v krogu štirih kilometrov in bo obsegel vso razstavo. Ta superavtomat, prvi svoje vrste, bo ena največjih privlačnosti na razstavi. Njemu so dali nalogo, da bo urbi et orbi oznanil njen začetek. Ta bo s svojo skrivnostno močjo sprožil tisoče in tisoče žarometov, ki bodo bajno mesto paviljonov potopili v bleščeto, s soncem tekmujočo umetno luč dvajsetega veka. Če bo vreme na začetni večer lepo in ne bodo neba zastirali oblaki, bo ta superavtomat pognala v akcijo ne elektrika, marveč sila iznad zemlje. V nebo bodo uprli močan daljnogled in z njim ujeli žarke zvezde, ki nosi ime Arcturus in je glavno sonce v tako imenovanem Bouvierjevem ozvezdju. To luč bodo z lečami zgoštili in jo zgoščeno vrgli avtomatu v oko. Robotovo oko je fotoelektrična celica, ki bo nebesko luč spremenila v električni tok. Tok bo pognal v

gibanje avtomatovo desnico, ki bo pritisnila na gumb in poplavlila zatemnjeno razstavno mesto z morjem električnega blešča. Prvič v zgodovini sveta bo zvezda posodila svojo skrivnostno luč za ostvarjenje človeških reklamnih bajk.

Zvezda Arcturus je od zemlje oddaljena 39 svetlobnih let. Njeni rdečkasti žarki drve z naglase 30.000 km na sekundo in bi lahko v eni minuti 450 krat obleteli zemljo. Za pot do zemlje pa potrebujejo 39 svetlobnih let. Žarek, ki bo s svojo lučjo razsvetlil svetovno razstavo v New Yorku ob njenem začetku, je na potu že od leta 1900. Od leta, s katerim se je začel vek tehnike, od leta, ko je bila v Ameriki zadnja svetovna razstava — v Chicagu. Pot, ki jo bo od začetka razstave premeril ta žarek, je dolga 400.000 milijard kilometrov.

„Gospod Televox“ vam bo zapel na novoislo popevčico

Toda ta »začetni robot« ne bo edini tvor svojega rodu na razstavi. Obiskovalci bodo tam lahko občudovali legijo manjših, toda nič manj spretnih umetnih bitij z jeklenimi organi in električnimi čustvi. Njihove sposobnosti so naravnost čudovito približane človeškim: ti androidi hodijo, govorijo, štejejo, odgovarjajo na določena vprašanja. Teh vprašanj jim za zdaj še ne bo mogoče postaviti v navadni človeški govorici. Ljudje in njihovi jekleni posnetki se bodo na razstavi spoznavali še s pomočjo vrste piščali. Pisk vsake piščalke bo pomenil za robota določeno povelje. »Gospod Televox«, kakor se bodo imenovali ti stvorji, ima namesto možganov baterijo mikrofonov, ki glas iz piščali spreminjajo v električne tokove. Tok, ki je močnejši ali šibkejši, kakršen je pač glas piščali, sproži vsakokrat v robotovem telesu poseben mehanizem, ki izvede nalogo, kakršna je zapovedana jeklenemu človeku z glasom te ali one piščali. Televox bo na vaše piskano povelje tekel, hodil, se ustavljal, vljudo sedel v naslonjač, vam zapel popevčico iz zadnjega filma, vam naštel vse dosedanje predsednike Združenih držav, vse slovišče filmske zvezde od Errola Flynna in Olive de Havillandove do Paula Munia in Grete Garbo, vse filme, ki so imeli zadnje čase v Ameriki velik uspeh — od »Robina Hooda« do »Poslednje zapovedi« ter »Juareza in Maksimilijana«.

Drugi tvor te vrste bo »Telelux«. Temu bodo zapovedovali ne zvočni, temveč svetlobni valovi. Z majhno električno žarnico boste »Telelux« lahko veleli, naj vam pove kvadratni koren iz osemšteviličnega števila ali zmožni števil s petimi decimalami.

Jekleni vojščak, ki ga vodijo radijski valovi

Toda vsi ti antropomorfni stroji so prav za prav igrače s tako imenovanim strojem-vojakom. To je kralj robotov na ameriškem oddelku razstave. Njegov oče — duševni predvsem — je inženir Joe Whitmann iz Chicaga. Ta je ustvaril to pošast, ki jo gibejo in vodijo radijski valovi iz posebnega oddajnika. Jekleni vojščak tehta 450 kg, toda je naravnost čudovito hiter, kar je zasluga njegovega elektromotornega srca, ki ima moč 18 konjskih sil. Ta moč daje izredno gibnost robotovim slonovskim nogam, ki jih drži v ravnotežju poseben girokop. Namesto pesti ima orjak na rokah dve plošči, ki se neprenehoma vrtila. Na ploščah so pritrjeni jekleni beti, katerih udarec je zaradi naglega vrtenja tako silen in strahovit, da bi na mestu ubil povodnega konja. Namesto možganov ima vojščak v glavi radijski sprejemnik. Ta prenaša brezžična povelja po posebnih rešetkah in orjakove roke in noge. Vojak-stroj je slepo orodje, ki posluša samo svojega gospodarja. Ta v svojem skrivališču misli in gleda zanj. Ta robot je borilec brez misli in brez usmiljenja, neranljiv, neustrašen, neustavljiv. Vojaka takih androidov bi nam šele mogla priklicati v živo predstavo vse strahote bodoče vojne, ki bo v resničnosti še groznejša od groznih prividov, katere poznamo iz Wellsovih romanov in filmov. Upajmo, da bo vojak-stroj ostal za zmeraj samo razstavna zanimivost — nič drugega.

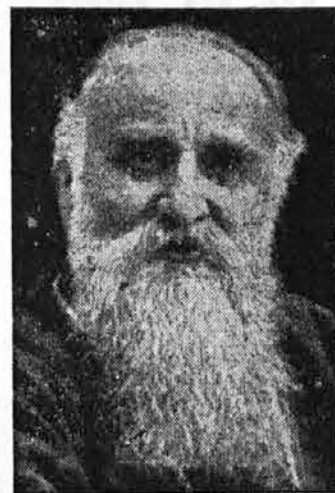
Televox, telelux, avtomat, ki mu bo oči oživil žarek s 400.000 milijard kilometrov oddaljene zvezde, vojak-avtomat — vse to je samo nekaj čudes, ki jih bo kazala Amerika na svetovni razstavi v New Yorku.

Večina izumov iz Evrope

Toda — in to je pri stvari najzanimivejše — večina teh, na videz skrajno ameriških izumov izvira iz... Evrope, če ne drugače, pa po zamisli.

Prve robote — ljudi in živali — je izdelal Francoz Vaucanson v Parizu sredi osemnajstega stoletja. Ta je že v svojem petnajstem letu izdelal avtomatičnega piskača, ki je igral na flavto dvajset različnih napevov. Piskača je gnil stisnjeni zrak. Drugi android tega Francoza je bil vojak, ne bojevnik kakor ga boste videli na newyorški razstavi, temveč bobnar. Tretji umetni človek Vaucansonov je bil lovec, čudovit strelec, nad katerim je tedaj strmela vsa Evropa. Komaj, da niso njegovega očeta začeli preganjati zaradi čarovništva. Zatem je Vaucanson naredil dva ženska avtomata — vse to skoraj sto let pred prvo uporabo elektrike! Največja mojstrovina tega očeta človeških avtomatov pa je bila mehanična raca, ki je hodila, dvigala peroti, vresčala, pila, plavala, se vzpenjala na prstih, jedla, prebavljala in delala celo še nekaj več, vse pred očmi začudenih gledalcev — vse to s pomočjo genialno konstruiranih vzvodov in kolesja, ki ga je izumitelj pogajal z motvozom od daleč.

Od vsega tega sveta Vaucansonovih avtomatov ni ostalo nič — ne načrtov, ne risb. Samo dva najpreprostejša njegova stvora hranijo v nekem pariškem muzeju. In svetovna razstava v New Yorku, ki bodo njene glavne zanimivosti človeški avtomati, bo seveda prvenstvo zamislil in izvedbe pripisala sebi — kakor pri sto in tisoč drugih stvarih, ki jih je zamislila Evropa, uresničil in izkristil pa stvarnejši in bolj kramarski novi svet...

Pokojni romunski patrijarh in predsednik vlade Miron Christea. Danes ga bodo peljali skozi Ljubljano v Bukarešto, kjer bo v torek pogreb. Umrli je v Cannesu v južni Franciji.

„Kje je moja hiša, saj je zjutraj še stala!“

Newyorški mestni delavci so po pomoti podrli napačno hišo, ker ni bilo hišnih števil

Lahko si mislite, kakšen obraz je naredil te dni nek newyorški hišni posestnik, ko se je s komaj enodnevnega potovanja vrnil domov, pa je na svoje veliko presenečenje opazil, da o njegovi hiši ni več ne duha ne sluha. Kakor da bi se bila vdrila v zemljo. Svet, kjer je prej stala, je bil lepo zravnan, kakor da tam ni še nikdar stala nobena stavba. Pa je bila vendar na tem kraju nobena stavba. Po je bil omenjeni posestnik odpravil od doma, trinadstropna hiša. Skoraj je že mislil, da se mu blede, toda oči ga vendar niso mogle tako zelo varati. Res, njegove hiše ni bilo nikjer več.

Hiša tega nesrečnega posestnika je stala v etari mestni četrti Brooklyn. Ta del mesta ni več delal časti velikemu New Yorku, mestu nebotičnikov. Tu stanujejo le bolj revni ljudje. Po zadnjem načrtu mestne občine newyorške, naj bi tudi ta del mesta dobil moderno lice. Stare hiše, ki po mnenju mestnega sveta več ne krase New Yorka, naj bi izginile, na njihovih mestih pa naj bi zrastle nove, najmodernejše stavbe. Z delom je newyorška občina tudi že začela. Odkupila je že od nekaterih hišnih posestnikov njihove hiše z namenom, da jih podre iz tam uredi novo mestno četrt. Tako je mestna občina odkupila tudi hišo št. 158 ob glavni cesti Belmont v Brooklynu. Najela je te dni delavce, naj hišo podro. V Ameriki gre takšno delo hitro izpod rok. Tam, kjer je zjutraj stala še visoka hiša, zvečer ni več nobenega sledu o njej. Mestni delavci so torej oni dan imeli nalogo, da podro hišo št. 158 v ulici Belmont. Njihov predstojnik jih je odpeljal tja. Toda te hiše ni bilo kar tako lahko najti. V tej mestni četrti namreč precej hiš nima števil. Čisto po naključju so delavci nekje odkrili hišno številko 162. Vse naokrog pa so bile vse hiše brez števil. Zato so si morali pomagati drugače. Računali so takole: Hiša, ki stoji nasproti št. 162, mora imeti številko 161,

ona poleg nje 160, naslednja na drugi strani ceste 159, in hiša nasproti tej 158, prav tako, kakor so vrste hišne številke drugod po mestu. Toda na vso nesrečo, tam ni nikdar imela nobena hiša številke 160. Tega pa delavci, ki jih je pripeljal sem njihov predstojnik, seveda niso mogli vedeti. In lotili so se kar tiste hiše, ki bi po njihovem računu morala nositi št. 158. V resnici pa so začeli podirati hišo št. 165. In so jo tudi podrli, pa še prav hitro. Do večera so bili z delom že gotovi, čeprav je bila hiša trinadstropna. Kar so podrli, so sproti zvozili s tovornimi avtomobili proč. Zvečer ni bilo o tej hiši nobenega sledu več. Po končanem delu je vodja te delavske skupine napisal poročilo, v katerem je mestni občini sporočil čisto na kratko: »Odkrili smo hišo št. 158 Avenu Belmont, Brooklyn.«

Nekaj trenutkov pozneje pa je na mestni občini zapel telefon. Oglasil se je lastnik hiše št. 156 ter seveda odločno protestiral proti temu, da so delavci podrli njegovo hišo, medtem ko se je mudil nekje zunaj New Yorka.

Zdaj je mestna občina šele spoznala, da se je zgodila neljuba pomota in da so delavci podrli napačno hišo. Tako bo morala zdaj plačati lastniku hiše št. 156 lepo vsoto denarja, ali pa mu postaviti novo hišo, seveda najmanj trinadstropno, kakršna je bila prejšnja.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Petek, 10. marca: 11 Šolska ura: Obisk v tovarni gumastih izdelkov »Sempert«. Dialog v obliki reportaže (vodi g. M. Denisar) — 12 Iz naše narodne zakladnice (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.30 Opoldanski koncert Radijskega orkestra — 14 Napovedi — 18 Ženska ura: Otrkova igra in igrača (ga. I. Velikonja) — 18.30 Igrača (plošče) — 18.40 Francoska (ga. dr. St. Lhon) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Naša O naših izseljencih (g. Jože Premrov) — 20 Koncert Radijskega orkestra — 21.15 Pesmi skladatelja Srečka Kaporca, poje gđ. Vida Rudolfova, pri klavirju gđ. Herta Seifert — 22 Napovedi, poročila — 22.30 Angleške plošče.

Drugi programi

Petek, 10. marca: Belgrad: 20 Zagreb — 21 Shakespearejev »Beneški trgovci« — 22.15 Sodobna gl. — Zagreb: 20 Madrigalisti — 21.20 Kitari — 21.45 Istarske narodne — 22.20 Plesna gl. — Solija: 19.30 Puccinijeva opera »Turandot« — Praga: 19.25 Češki narodni potpuri — 20.25 Ork. konc. — Varšava: 19 Pisan konc. — 21 Zbor — 21.15 Simf. koncert — Budimpešta: 20.10 Dunaj — 22.30 Cig. ork. — 23.30 Jazz — Trst-Milan: 17 Prenos iz akademije sv. Cecilije — 21 Opereta — Rim-Bari: 21 Simf. konc. — Florencia: 20.30 Wagnerjeva opera Tristan in Izolda — Dunaj: 20.10 Filh. konc. K. Böhm — 20.10 Cirkus — Hamburg: 20.10 Komorni konc. — Köln: 21 Komorna opera »Bagdadski brivec« — Stuttgart: 20.30 Slušna slika »Od izvira Rinje do Kolpe« — 21 Simf. konc. — Beromünster: 20 Verdijska opera »Rigoletto« — Strassbourg: 19.30 Nar. gl. — 21.30 Charpentierjeva glasba.

Polkovnik Casado, ki se zdaj v imenu španske republikanske vlade pogaja v Burgozu z generalom Francojem o republikanski vdaji.

Dva Mohameda

Iranski prestolonaslednik Mohamed Scapur, ki se bo 16. marca poročil z egiptov. princezino Fauzjo, sestro kralja Faruka. Na sliki ga vidimo v spremstvu člana egiptovske kraljevske rodbine Mohameda Alija, ko je te dni prispel iz Irana v Kairo.

Norman Raily Raine:

JUNAŠTVA ROBINA HOODA ZGODOVINSKI ROMANS SLIKAMI

Prince Ivanu so te njene besede zaprle eapo. V zadregi je povesal oči in mečkal med prsti pergament. V jezi je mečkal pismo, ves iz sebe radi slednje besede, ki jih je bila tako odkrito spregovorila pred tem velikim zborom lady Marian na njegov račun. Kar do besede ni mogel takoj priti.

Sir Guy Gisbourneški pa je osupnil. Take hrabrosti in toliknega poguma ter predrznosti se od lady Marian, ki je bila na pogled vendar tako nežna, neizkušena in elabotna, ni bil nadejal. Še na misel mu ni bilo prej prišlo, da bi bila utegnila lady Marian pred princem Ivanom sploh odpreti usta, kaj šele, da bi bila utegnila govoriti tako odkrito in neustrašeno!

Saj so te njene besede dejansko predstavljale zavestno pot v smrt, tega pa vendarle ni bil nameraval!

Hotel je samo, da bi jo kaznovali ter jo pridržali toliko časa v temnici, da bi lahko nemoteno izvedli svoj načrt, potem pa bi jo spet osvobodili, saj bi jim itak ne mogla biti več nevarna. Potem pa bi jo za njeno predrznost že zaprli v kak samostan ali pa za kazen pokalski kak drug pripraven način...

Lady Marian pa še ni končala. »Nisem hotela, ne mogla verjeti, da so vse ti nešteti zločini in grozodejstva v resnici tvoje delo in da si jih bil ti ukazal... Toda zdaj sem da dna prepričana, da je res tako! Zal moram verjeti,

da je to res!... Zdaj pa mi je tudi jasno, čemu si se hotel iznebiti Robina Hooda! Zdaj mi je tudi jasno, zakaj si se bil dal k temu sklepu nagovoriti od sira Guyja Gisbourneškega, ki itak vse svoje življenje ne počenja drugega kakor noč in dan zamislja nove ogabne spletke ter snuje podle načrte, da bi se iznebil vseh tistih, ki so tako pogumni, da na neustrašeno križajo njegovo zločinsko pot ter preprečujejo izvedbo njegovih gnusnih načrtov! Robina Hooda si hotel ubiti po nasvetu in po navodilih sira Guyja samo zato, ker je branil in hvala Bogu še lahko brani siromake in ponižane ljudi pred grozovitostjo tvojih rabljev in krvnikov!... Toda zdaj si šel še korak naprej, še grše in še ostudnejše stvari si se lotil!... Nisi se pomišljal niti za hip!... Roko si dvignil na svojega rodnega brata, resničnega angleškega kralja, Riharda z Levim ercem! Svojega rodnega brata hočeš ubiti, da bi se sam polastil angleškega kraljevskega prestola in oblastile!

Princ Ivan ni mogel več zadrževati svojega srda. Planil je pokonci, z vso jezo udaril s pestjo po mizi in se na vse glas zadril, da se je ralegnilo po dvorani:

»Za te besede se boš še pokoril! Kesala se boš, ker si se vmešavala v stvari, ki se te niso popolnoma nič ti-kale! Kesala se boš za to svojo nesramnost in predrznost!«

»Ne bom se kesala!« mu je odločno odgovorila lady Marian. Ponosna se je vzravnila in mu trdno pogledala v oči, tako da je moral za nekaj časa umakniti pogled.

»Da veš, če bi le mogla, bi napravila to, kar sem bila zdaj naredila, še stokrat in stokrat, pa čeprav bi mi vsako pot šla prav tako za življenje in glavo kakor mi gre zdaj!«

»Prerok si in preroško govoriš!« ji je odvrnil princ.

»Uganila si svojo usodo, zares boš morala umreti!« je pristavil s trdim, surovim glasom.

Lady Marian pa mu je mirno odgovorila:

»Ne boš se upal! Ne boš me ubil!« mu je pogumno zabrusila nazaj v obraz. »Ali veš, da sem varovanka kraljeva, kralj pa še živi! Ubije me lahko samo kralj! Edino kralj ima za to pravico! Ti je nimaš! Kralj Rihard še živi!«

Princ Ivan je od jeze kar poškrbltel. »Resnico govoriš, kajti res je tako! Samo kralj ti lahko vzame življenje!«

Zasmeh je spremljal vsako njegovo besedo.

»Kralj pa bom postal jaz, in sicer prav v kratkem! Postal bom kralj in potem te bom obsedel na smrt! Saj veš, kako zakon kaznuje veleizdajce! Smrt je kazen za tak zločin!«

Lady Marian ga je ves čas gledala s plamenečimi očmi.

Princ Ivanu je postalo neugodno. Da bi prekril svoje nerazpoloženje, je osorno vzkliznil:

»Odpeljte jo! Vojak: so se premaknili.

Lady Marian je še enkrat obkrožila s kljubovalnim, ponosnim pogledom vso zbrano družino, potem pa se je obrnila in z voljnimi pa odločnimi koraki odšla dvignjene glave iz dvorane. Pri vratih se je še enkrat z iskricami, sovražnimi očmi ozrla v prince Ivana brez dežele ter v sira Guyja Gisbourneškega.

»Odženite jo v celico, v kateri je ležal upornik!« je zavpil za njo princ Ivan brez dežele.

In zaprla so se za lady Marian vrata dvorane. Zamel je v njej poslednji zvok njenega glasu in njenih drobnih, pa pogumnih korakov.

Samo zlobni, potuhneni ljudje so ostali, ljudje z mračno vestjo.

Morali so prisluškovati v sebi glasu resnice, ki je po nežnih ustih lady Marian spregovorila resnico s tako drznostjo in pogumom. Obnemeli so, drug drugega skoraj niso več upali pogledati. Zenska, uboga slabotna ženska, jim je brezobzirno zabrusila resnico v obraz, brez strahu za svoje življenje. Niti malo je ni zmotil zbor brezobzirnih ljudi, ki so jo gledali s sovraštvom.

Lady Marian je s svojimi pogumnimi odgovori osramotila marsikoga med njimi. Tisti, ki še niso bili do kraja pokvarjeni, so se sramovali samih sebe. Morda je v tistem trenutku, ko je princ Ivan brez dežele izdal povelje, naj jo odžene v celico, marsikdo med njimi občutil z njo globoko sočutje. Morda je skrivaj tudi že sklenil, da bo zavlil na boljšo pot.

Od vseh je bil najbolj presenečen sir Guy Gisbourneški, ki je molče upiral svoj pogled v tla. Nikogar ni hotel pogledati...

XIV.

Boj

Ko so se vrata zaprla za lady Marian, ki so jo bili po ukaz sira Guyja Gisbourneškega odgnali vojaki pred prince Ivana brez dežele, je ostala za težkim zaostrom Bees sama. Prijela se je z obema rokama za glavo in se začela razburjeno eprehajati po sobi gor in dol. Sama ni vedela, kaj bi počela. Sir Guy Gisbourneški, vojaki, lady Marian, sodišče, zasliševanje, obsodba, ječa — vse to se ji je v duhu razvijalo pred očmi kakor vrsta slik. Dobro je vedela, kaj vse to pomeni in zgrozila se je.

»Ubili bodo kralja, ubili bodo ti prokleti rablji in krvniki tudi lady Marian, ubili bodo Robina Hooda!... Vse, ki so jim na poti, bodo brezobzirno spravili izpod nog... Več bo krvi v Nottinghamu kakor solza v vsej Angliji... Kaj bi zdaj reva začela?«

Take misli so jojile po glavi nesrečni Bees potem, ko je sir Guy Gisbourneški dal odgnati lady Marian.

Nenadoma se je sredi svojega nemirnega, zmenežnega beganja po sobi ustavila, neka odločnost ji je na mah enreletela čez obraz. Oči so se ji zaiskrile. Tako se zasvetijo oč. ljudem, ki v sebi začutijo, da imajo dovolj poguma za tvegana in nevarna, toda velika dejanja.

Stekla je v kot, se hitro ogrnila s plaščem in previdno odšla skozi stranska vrata iz sobe.

Na hodniku je bilo temno. Bees se je sprehajala ob zidovih, se priklanjala k stebrom, tekala od enega skrivališča do drugega in delala vse to tako pripravo in zvito, da je nihče ni zalotil.